

ZAMONAVIY MAKTAB PSIXOLOGINING FAOLIYAT YO‘NALISHLARI: MUAMMO VA YECHIMLAR

Muallif: **Yuldasheva Mohigul**

Andjon viloyati Marhamat tumani

37-maktab psixologi

Annotatsiya

O‘zbek tilida: Ushbu maqolada umumta’lim maktablarida psixologik xizmat ko‘rsatishning asosiy yo‘nalishlari, jumladan, ma’rifat-profilaktika, diagnostika, korreksiya va konsultatsiya jarayonlari tahlil qilingan. Marhamat tumanidagi 37-maktab faoliyati misolida zamonaviy maktab psixologi oldida turgan muammolar va ota-onalar bilan hamkorlikni rivojlantirish masalalari yoritilgan.

Kalit so‘zlar: psixologik xizmat, diagnostika, profilaktika, korreksiya, adaptatsiya, ota-ona va farzand, raqamli qaramlik, motivatsiya.

Maqolaning Asosiy Mazmuni

Bugungi tezkor va axborotlashgan zamonda maktab psixologining roli nafaqat o‘quvchilarning xulq-atvorini nazorat qilish, balki ularning sog‘lom shaxs bo‘lib shakllanishiga ko‘maklashishdan iboratdir. Ta’lim muassasalarida psixologik xizmat ko‘rsatish tizimli yondashuvni va bir nechta muhim yo‘nalishlarni qamrab olishni talab etadi.

Marhamat tumanidagi 37-umumta’lim maktabi psixologi sifatida o‘z faoliyatimni quyidagi asosiy yo‘nalishlar asosida tashkil etib kelmoqdaman:

1. Psixologik Ma’rifat va Profilaktika

Bu yo‘nalish maktab jamoasi (o‘quvchilar, o‘qituvchilar va ota-onalar) o‘rtasida psixologik bilimlarni targ‘ib qilishni nazarda tutadi.

Maqsad: Stress, depressiya, bulling (tazyiq) va suitsidal holatlarning oldini olish.

Amaliyot: O‘smirlik davridagi inqirozlarni yengib o‘tish bo‘yicha davra suhbatlari, "Sog‘lom psixologik muhit" mavzusida treninglar tashkil etish.

2. Psixologik Diagnostika

O'quvchilarning intellektual, hissiy va irodaviy xususiyatlarini aniqlash maqsadida testlar, so'rovnomalalar va kuzatuvlar o'tkaziladi.

Diqqat markazida: 1-sinf o'quvchilarining maktabga moslashuvi (adaptatsiya) va 5-sinfga o'tish davridagi psixologik o'zgarishlarni o'rganish.

Natija: Olingan diagnostika natijalari asosida har bir o'quvchining individual psixologik kartasi shakllantiriladi.

3. Psixokorreksiya va Rivojlantiruvchi Faoliyat

Diagnostika jarayonida aniqlangan kamchiliklarni (masalan: tajovuzkorlik, tortinchoqlik, diqqat tarqoqligi) bartaraf etishga qaratilgan amaliy mashg'ulotlar.

Metodlar: Art-terapiya (rasm chizish, loy bilan ishlash), qum terapiyasi va o'yin terapiyasi orqali bolalardagi ichki qo'rquv va xavotirlarni kamaytirish.

4. Psixologik Konsultatsiya (Maslahat berish)

Maktab hayotida yuzaga keladigan nizoli vaziyatlarda o'quvchi, o'qituvchi va ota-onalarga individual hamda guruhli maslahatlar beriladi.

Mavzular: "Ota-ona va farzand munosabatlari", "Kasbga yo'naltirish" (9-11 sinflar uchun) va "Imtihon oldi hayajonini yengish".

Zamonaviy Maktab Psixologining Oldidagi Muammolar va Takliflar

Bugungi kunda psixologik xizmat samaradorligini yanada oshirish uchun quyidagi jihatlarga e'tibor qaratishimiz lozim:

Ota-onalar bilan hamkorlikni kuchaytirish: Ko'pincha ota-onalar psixolog huzuriga faqat bola jiddiy xato qilgandagina kelishadi. Biz bu stereotipni o'zgartirishimiz, psixolog "ruhiy xastaliklar shifokori" emas, balki "rivojlanish ko'makchisi" ekanini tushuntirishimiz kerak.

Raqamli dunyo xavflari: O'quvchilar o'rtasida internet va gadjetlarga qaramlik kuchaymoqda. Bu borada kibermakonda xavfsizlik va vaqtni to'g'ri boshqarish (taym-menejment) ko'nikmalarini o'rgatish dolzarb vazifamizdir.

Xulosa o'rnida:

Maktab — bu faqatgina bilim beradigan maskan emas, balki shaxs shakllanadigan muqaddas dargohdir. Marhamat tumanidagi 37-maktab jamoasi bilan birgalikda har bir

bolaning qalbiga yo‘l topish, ularning iqtidorini yuzaga chiqarish va jamiyatda o‘z o‘rinlarini topishlariga ko‘maklashish — eng oliy maqsadimizdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

- 1 O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 5-sentyabrdagi "Xalq ta’limini boshqarish tizimini takomillashtirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida"gi PF-5538-sonli Farmoni (Maktablarda psixologik xizmatni rivojlantirish asoslari).
- 2 G‘oziyev E.G‘. "Umumiy psixologiya". Darslik. – Toshkent, 2010.
- 3 Nishonova Z.T. "Psixologik maslahat". O‘quv qo‘llanma. – Toshkent, 2014.
- 4 Rasulov A.I. "Maktab psixologining amaliy kitobi". – Toshkent, "O‘qituvchi", 2018.
- 5 Rogov E.I. "Nastolnaya kniga prakticheskogo psixologa v obrazovanii". – Moskva, Vldos, 2008.